

V I Lenin

Marxism och reformism

Till skillnad från anarkisterna erkänner marxisterna kampen för reformer, dvs åtgärder som förbättrar de arbetande människornas situation men lämnar makten kvar i den härskande klassens händer. Samtidigt för marxisterna dock den mest beslutsamma kamp mot reformisterna, som direkt eller indirekt inskränker arbetarklassens strävanden och verksamhet till reformer. Reformismen är ett borgerligt bedrägeri mot arbetarna som, oavsett enskilda förbättringar, alltid kommer att förbli löneslaver så länge kapitalets välde består.

Med ena handen skänker den liberala bourgeoisin reformer men tar alltid tillbaka dem med den andra, gör dem värdelösa, utnyttjar dem för att trälbinda arbetarna, splittra dem i skilda grupper och föreviga de arbetande människornas löneslaveri. Även när reformismen är helt uppriktigt menad förvandlas den i praktiken till ett verktyg för att borgerligt förleda och försvaga arbetarna. Erfarenheterna från alla länder visar att arbetarna alltid blir lurade om de sätter sin lit till reformisterna.

Om arbetarna däremot har tillägnat sig Marx' teori, dvs har insett att löneslaveriet är ofrånkomligt så länge kapitalets välde består, så låter de inte lura sig av några som helst borgerliga reformer. I insikt om att reformer varken kan vara bestående eller betydande, när kapitalismen ännu finns kvar, kämpar arbetarna för förbättringar och utnyttjar förbättringarna för att ännu envisare kämpa vidare mot löneslaveriet. Reformisterna försöker att med allmosor splittra och lura arbetarna, avleda dem från deras klasskamp. De arbetare, som är medvetna om reformismens förljugenhet, utnyttjar reformerna för att utveckla och bredda sin klasskamp.

Ju starkare reformisternas inflytande på arbetarna är, desto vanmäktigare blir arbetarna, desto mer beroende blir de av bourgeoisin, desto lättare blir det för bourgeoisin att med olika knep göra reformerna värdelösa. Ju självständigare arbetarrörelsen är, ju mer djupgående och vidsträckt mål den ställer sig, ju friare från reformismens inskränkthet den är, desto bättre lyckas arbetarna befästa och utnyttja de enskilda förbättringarna.

Reformister finns i alla länder, ty överallt söker bourgeoisin på ett eller annat sätt förleda arbetarna och göra dem till nöjda slavar, som ger upp tanken på att avskaffa slaveriet. Reformisterna i Ryssland är likvidatorerna, som tar avstånd från vårt förflutna för att invagga arbetarna i drömmar om ett nytt, öppet, legalt parti. Tvingade härtill av Severnaja *Pravda* började likvidatorerna i Petersburg nyligen försvara sig mot anklagelserna för reformism. Det är nödvändigt att noga granska deras resonemang för att tydligt klargöra denna ytterst viktiga fråga.

Vi är inte reformister, skrev likvidatorerna i Petersburg, ty vi har inte sagt att reformer är allt, slutmålet intet; vi har sagt: rörelse fram mot slutmålet; vi har sagt: via kamp för reformer fram till ett fullständigt genomförande av de ställda uppgifterna.

Låt oss se efter om detta försvar stämmer med sanningen.

Faktum nr 1. Som sammanfattning av alla likvidatorers uttalanden skrev likvidatorn Sedov att två av "de tre hörnpelare"¹⁴, som marxisterna ställt upp, nu inte lämpar sig för agitation. Han lämnade kvar 8-timmarsdagen, som teoretiskt kan genomföras som reform. Han tog bort eller uppsköt just det som går utanför reformernas ram. Följaktligen hemföll han åt den klaraste opportunisten i det att han drev just den politik, som uttrycks i formeln om att slutmålet är

intet. Det är just reformism, när ”slutmålet” (även i relation till demokratism) hålls så långt borta från agitation som möjligt.

Faktum nr 2. Likvidatorernas beryktade augustikonferens (fjolårets) skjuter även så långt bort som möjligt – till ett särskilt tillfälle – undan de ickereformistiska kraven i stället för att föra dem närmare, in i agitationens själva brännpunkt.

Faktum nr 3. Genom att förneka och förringa ”det gamla” och ta avstånd från det inskränker sig likvidatorerna till reformism. I dagens situation framträder tydligt reformismens samband med avsvärjelse från ”det gamla”.

Faktum nr 4. Arbetarnas ekonomiska rörelse framkallar vrede och attacker från likvidatorernas sida (”överilning”, ”slag i luften” osv osv), så snart den knyts till paroller utanför reformismens ram.

Vad blir då summan av kardemumman? I ord avvisar likvidatorerna den principiella reformismen, i handling håller de sig till den över hela linjen. Å ena sidan försäkrar de oss att reformer för dem ingalunda är allt, men å den andra går likvidatorerna till attack eller visar en ringaktande inställning varje gång marxisterna i praktiken går utanför reformismens ram.

Skeendena på arbetarrörelsens alla områden visar oss därvid att marxisterna inte alls ligger efter, utan tvärtom klart går i spetsen när det gäller att praktiskt utnyttja reformerna och att kämpa för reformer. Ta valen till duman” inom arbetarkurian, de deputerades anföranden i och utanför duman, arbetartidningarnas organisering, utnyttjandet av försäkringsreformen, metall-arbetarförbundet som det största fackförbundet osv – överallt finner ni att de marxistiska arbetarna ligger före likvidatorerna i det omedelbara, närliggande, ”vardagliga” agitations- och organisationsarbetet, i kampen för reformer och deras utnyttjande.

Marxisterna arbetar oförtrutet utan att försitta någon enda ”möjlighet” att uppnå och utnyttja reformer, men därvid klandrar de inte, utan stöder och utvecklar omsorgsfullt varje steg utöver reformismens ram i propaganda, i agitationen, i de ekonomiska massaktionerna osv. Men likvidatorerna, som lämnat marxismen, enbart desorganiserar arbetarrörelsen genom sina attacker mot den marxistiska helhetens själva existens, genom sin nedbrytning av den marxistiska disciplinen och sin förkunnelse av reformism och en liberal arbetarpolitik.

Dessutom får man inte glömma att reformismen i Ryssland tar sig uttryck i en speciell form, nämligen att de grundläggande förhållandena i den politiska situationen i dagens Ryssland identifieras med dem som råder i dagens Europa. Ur liberalens synvinkel är en sådan identifiering legitim, ty liberalen tror och predikar att ”vi gudskelov har en författning”. Liberalen uttrycker bourgeoisins intressen, när han förfäktar åsikten att varje steg utanför reformismens ram som demokratin skulle ta efter den 17 oktober” vore ett vansinne, en förbrytelse, en synd osv.

Men det är just dessa borgerliga åsikter som praktiskt tillämpas av våra likvidatorer, vilka ständigt och systematiskt till Ryssland ”överför” (på papperet) såväl ”det öppna partiet” som ”kampen för legalitet” o d. Liksom liberalerna predikar de m a o att den europeiska författningen skall överföras till Ryssland, utan att gå den särpräglade väg som i väst ledde till att författningar utarbetades och befästes under generationer, ibland rentav i århundraden. Likvidatorerna och liberalerna vill, som det brukar sägas, tvätta pälsen utan att den blir våt.

I Europa betyder reformismen i praktiken att man överger marxismen och ersätter den med en borgerlig ”social politik”. Här i vårt land betyder likvidatorernas reformism inte bara allt

detta, utan också att man förstör den marxistiska organisationen och ger upp arbetarklassens demokratiska uppgifter, byter ut dem mot en liberal arbetarpolitik.

Pravda Truda nr 2, den 12 september 1913

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 24, s 1--4